

ПРОГРАМА
для проведення фахових випробувань
при вступі на навчання
на 2 курс на спеціальність 034 «Культурологія»
за програмою освітнього рівня «Бакалавр»
на основі раніше здобутих освітніх (освітньо-кваліфікаційних) рівнів
інших спеціальностей

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні
кафедри івент-менеджменту та індустрії
дозвілля
Протокол № 12 від 15.01.2020 р.

Пояснювальна записка

Відповідно до Правил прийому до Київського національного університету культури і мистецтв у 2020 р. для вступу на навчання на 2 курс на спеціальність 034 «Культурологія» курс для здобуття освітнього рівня «Бакалавр» здійснюється за результатами ЗНО з української мови і літератури та фахового вступного випробування.

Конкурсний відбір для здобуття ступенів вищої освіти здійснюється за результатами фахових вступних випробувань за результатами ЗНО з української мови і літератури та фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра (на другий) курс (з нормативним строком навчання) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня або освітнього ступеню, здобутого за іншою спеціальністю, з урахуванням середнього балу диплома про здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень.

Перелік показників конкурсного відбору, строки та порядок проведення фахових випробувань визначаються правилами прийому до Київського національного університету культури і мистецтв.

Фахове вступне випробування проводиться в усній формі результати якого оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів.

Мета фахового випробування є перевірка професійної підготовки абітурієнтів до навчання згідно із засвоєною ним освітньою програмою освітньо-кваліфікаційного рівня або освітнього ступеню, здобутого за іншою спеціальністю.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньої програми бакалавра за спеціальністю 034 «Культурологія» абітурієнти повинні мати повну середню і спеціальну освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навиками в галузі професійних наук.

Характеристика змісту програми. Програма до фахового випробування має синтетичний характер та інтегрує знання відповідно до таких розділів професійних знань:

1. Культурологія
2. Історія культури (Історія української культури, Історія зарубіжної культури)
3. Режисура івент-заходів
4. Сценарна майстерність
5. Сценічна мова

Програма охоплює коло питань, що характеризують вимоги до знань і вмінь особи, яка бажає навчатись у КНУКіМ з метою здобуття освітнього рівня «Бакалавр».

Укладачі:

Петрова І.В. – доктор культурології, професор кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля;

Поліщук Л. О. – кандидат культурології, доцент кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля;

Оборська С.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля.

Критерії оцінювання фахового випробування

Фахове випробування відбувається у формі усної відповіді на три теоретичні питання, що зазначені в екзаменаційному білеті. Питання білету розроблені відповідно до програми фахового випробування і оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів. Мінімальний прохідний бал фахового випробування – 124:

Кількість балів	Традиційна оцінка	Критерії оцінювання результатів фахового випробування
175-200	«Відмінно»	<p>Виставляється абітурієнту, якщо його відповідь повна, обґрунтована й свідчить про засвоєння основного матеріалу курсу.</p> <p>Зокрема, абітурієнт:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильно відповів на теоретичні питання та розкрив зміст основних понять; - сформулював і виклав матеріал із застосуванням професійної термінології; - продемонстрував вміння й навички аналізу представленої інформації.
145-174	«Добре»	<p>Виставляється абітурієнту, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - його відповідь ґрунтовна, правильна, свідчить про засвоєння основного матеріалу курсу та відповідає раніше перерахованим вимогам, проте, основний матеріал і висновки викладено не зовсім чітко.
124-144	«Задовільно»	<p>Виставляється абітурієнту, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідь правильна, матеріал, в основному, засвоєно, але не чітко визначено поняття і закономірності з теоретичних питань; - матеріал викладено непослідовно, із порушенням взаємозв'язків; - допущено окремі помилки у відповіді, які усунуно під керівництвом викладача.
100-123	«Незадовільно»	<p>Виставляється абітурієнту, який:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не знає основного матеріалу, відповіді на теоретичні питання неправильні, не розкрито основного змісту питання; - відмовився відповідати на питання білету.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

«КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

Культурологія як наука

Культурологія як інтегративна дисципліна. Напрями дослідження теоретичної, історичної й практичної культурології. Загальні (емпіричні, теоретичні, емпірично-теоретичні) та специфічні методи культурологічного дослідження (порівняльно-історичний, крос-культурний, аксіологічний, структурний, синергетичний, герменевтичний тощо).

Сутність культури

Культура як основа і необхідність соціального розвитку. Поняття "природа" та "культура". Культура як спосіб людського буття. Сучасні концепції інтерпретації культури. Функції культури. Поняття суб'єкт і об'єкт в культурі. Види і форми культури.

Типологія культури як метод наукового дослідження. Морфологічна типологія культури: еволюціоністська (матеріальна; духовна); за рівнем соціальної спільності людей (світова; локальна; національна; етнічна; регіональна); соціокультурна (елітарна; масова; народна); залежно від місця в культурному просторі соціуму (домінуюча культура; субкультура; контркультура); за формами світогляду (Західна, Східна).

Релігія як феномен культури

Концепції сутності релігії: філософська, соціологічна, психологічна. Феномен віри. Структура релігії: релігійна свідомість; релігійні почуття; релігійний культ; релігійні організації. Типи релігій. Основні риси пізніх національних релігій. Світові релігії. Функції релігії.

Мораль в соціокультурному вимірі

Джерело й умова морального становлення особи в культурі. Моральний імператив. Моральні протиріччя і моральна воля. Універсальність егоїзму і двозначність альтруїзму. Мораль як самокоштовна, самодостатня, не виведена з позанеморальних основ і цінностей сутність.

Художня культура

Сутність і структура художньої культури. Процес художньої творчості. Художній образ. Основні види мистецтва. Літературні жанри. Виразальні засоби архітектури. Види скульптури. Виразальні засоби живопису. Різновиди графіки. Декоративне мистецтво. Музика. Танець, Театр. Кіно. Функції мистецтва.

Рекомендований перелік літератури

1. Безвершук Ж., Щербакова О. Культурологія: відповіді на питання екзаменаційних білетів: навч. посіб. – К.: Знання, 2012. – 326 с.
2. Гарсія Канкліні Н. Уявлена глобалізація. – Львів: Видництво Анетти Антоненко; К.: Ніка-Центр, 2016. – 256с.
3. Гатальська С. Філософія культури. – К.: Либідь, 2005.
4. Дельеж Р. Нариси з історії антропології. Школи. Автори. Теорії. – К.: Вид. Дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 287 с.
5. Івашина О. Загальна теорія культури. – К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. - 215 с.
6. Культурні цінності Європи / За ред. Ганса Йоаса і Клауса Вігандта. – Пер. з нім. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2014. – 552 с.
7. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. / Кол. Авторів; за ред. А.Є.Конверського. – Х.: Фоліо, 2013. – 863 с.

8. Матвєєва Л. Культурологія: Курс лекцій: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2005. – 512 с.
9. Теория культуры: Учебное пособие / под ред. С.Н.Иконниковой, В.П.Большакова. – СПб.: Питер, 2008; - 592 с.
10. Ящук Т.І. Філософія історії: Курс лекцій. Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2004. – 536 с.

«ІСТОРИЯ КУЛЬТУРИ» **Історія української культури**

Первісна культура на території України

Культура як спосіб буття людини і суспільства. Історичний розвиток терміну “культура”. Характеристика понять “культура”, “культурність”, “культурна діяльність”. Особливості становлення культури в контексті еволюції первісного суспільства. Протокультура та її сутнісні характеристики. Від протокультури до культури. Синкретичний характер мислення первісної людини. Феномен пізньопалеолітичного мистецтва та його розвиток на території України. «Неолітична революція» та її значення для розвитку матеріальної і духовної культури людства. Трипільська культура як визначне явище світової історії. Своєрідність трипільської культури. Землеробська культура. Трипільське поселення як «протомісто». Скіфо-сарматська культура. Особливості суспільної організації скіфів і сарматів, її вплив на розвиток матеріальної і духовної культури. Грецька колонізація Причорномор'я та Приазов'я у III - I ст. до н.е. Основні пам'ятники матеріальної культури античних міст Причорномор'я. Культура східних слов'ян. Слов'яни на теренах Європи з I тис. н.е. Перші письмові свідчення про слов'ян в іноземних джерелах. «Повість временних літ» про культуру й звичаї східних слов'ян. Розселення східних слов'ян на території України. Східнослов'янська культура: зарубинецька, черняхівська культура. Язичницькі слов'янські боги.

Культура Київської Русі (IX-XII ст.)

Соціально-економічні та політичні передумови становлення та розвиток державності Київської Русі. Період Київської Русі - якісно новий етап у розвитку слов'янських культур. Київська Русь і Візантія. Соціокультурна обумовленість впровадження християнства. Особливості синтезу язичницьких традицій і християнства в давньоруській культурі. Значення християнізації Київської Русі для розвитку культури. Значення писемності та усної народної творчості для виникнення і розвитку давньоруської літератури. Перекладна, паломницька та оригінальна література. Заснування православних монастирів як центрів освіти, літописання, літератури, науки. Києво-печерський монастир – головний центр культури православ'я. Архітектурне монументальне, кам'яне будівництво, сакральні архітектура і живопис. Видатні правителі: Володимир Великий, Ярослав Мудрий. Православне культове мистецтво. Прикладне мистецтво. Звичаї та обряди. Музика. Скомороство як феномен давньоруської культури. Взаємозв'язок і взаємовплив культури Київської Русі та культур інших народів

Культура Галицько-Волинського князівства (XII – перша половина XIV ст.)

Феодальна роздробленість на Русі. Розвиток культури Галицького князівства. Особливості історичного і культурного розвитку Волині і Галичини. Посилення католицького впливу. Данило Галицький як найвидатніша постать історії і культури Південно-Західної Русі першої половини XIII ст. Особливості історичного і культурного розвитку Волині і Галичини. Посилення культурної своєрідності руських земель, їх орієнтація на різні етнокультурні традиції. Утвердження самоназви «Україна» в літописах. Київський літопис, Галицько-Волинський літопис. Посилення

католицького впливу. Міста Галицько - Волинського князівства як осередки духовної культури, центри літописання та книгописання. Поширення освіти серед різних верств населення. Архітектура Галицько - Волинського князівства, поєднання в ній візантійсько - київської просторової композиції з елементами романського стилю.

Розвиток української культури у литовсько-польську добу (друга половина XIV – перша половина XVI ст.)

Культурні традиції та звичаї Київської Русі в соціально- політичному і культурному житті Литовського князівства. Давньоруська мова як важливий чинник розвитку культури Литовського князівства. Роль православної церкви в культурно- освітньому русі та державотворчому процесі. Організація освіти. Правові канони Київської Русі в законодавчих актах Литовського князівства. Руські літописи в польських та литовських хроніках. Література, архітектура, живопис періоду литовського правління. Вплив київського фрескового живопису на розпис храмів Польщі, Чехії, Готланду. Культурні взаємини з народами Сходу, їх вплив на звичаї і побут народів, що населяли українські землі.

Національно-культурне піднесення (друга половина XVI – перша половина XVII ст.)

Суспільно політичні та історичні умови розвитку культури у II пол. XIV - I пол. XVI ст. Формування української етнічної спільності. Перші етносоціальні ознаки української народності. Православ'я як духовна основа української народності. Православні братства - осередки громадянського суспільства. Роль православної релігії і церкви у створенні нової етнокультури. Монастирі як культурні осередки.

Вплив і поширення гуманістичних ідей західно-європейського Відродження в Україні. Зачинателі гуманістичної культури в Україні: Юрій Дрогобич, Павло Русин із Кросна, Лукаш з Нового Міста, Станіслав Оріховський, Шимон Шимонович. Поширення діяльності українських гуманістів на польські землі та інші європейські країни. Острозька греко-слов'янсько-латинська школа та князь Костянтин Острозький. Братства та їх роль в історії української культури. Педагогічна, літературно-філософська, видавнича діяльність. Роль меценатів у заснуванні Львівського, Луцького, Київського братств. Києво-Могилянська колегія та київський митрополит Петро Могила. Книгодрукування. Друкарні Івана Федоровича у Львові і Острозі.

Українська культура козацько-гетьманської доби (друга половина XVII – XVIII ст.)

Національно-визвольна війна середини XVII ст. в думах і піснях. Стан української культури в нових умовах державності. Козацькі літописи – Самовидця, Г. Грабянки, С. Величка, Я. Лизогуба про культуру життя та побут українського козацтва. Козацька народно-побутова культура. Освітній рух за часів козацтва. Дума як окремий жанр пісенної творчості українського народу. Усна та пісенна народна творчість доби козаччини. Освітній рух за часів козацтва. Дума як окремий жанр пісенної творчості українського народу. Усна та пісенна народна творчість доби козаччини. Києво-Могилянська академія і поширення західноєвропейських ідей гуманізму та просвітництва. Професура Києво-Могилянської академії: І. Гізель, С. Яворський, М. Козачинський, Г. Кониський, Ф. Прокопович та ін. Наукова і просвітницька діяльність Феофана Прокоповича. Характерні особливості українського козацького бароко у другій половині XVII ст. Бароко в українській архітектурі, зокрема Києва та Києво - Печерської Лаври кінця XVII ст. Внесок гетьмана І. Мазепи в розвиток української культури і мистецтва. Розвиток декоративно - прикладного мистецтва. Усна народна творчість, відтворення в ній подій національно - визвольної боротьби.

Розвиток української національної культури ХІХ ст.

Колоніальна політика Російської та Австро-Угорської імперій, вплив соціально-політичних подій на розвиток культури. Романтизм як загальноєвропейське явище в мистецтві і культурі України. Національна модель романтизму як ідейно-філософський і художньо-естетичний феномен 20–40-х рр. ХІХ ст.. Освіта, література, музика, театр у системі національно-культурного відродження. І. Котляревський – основоположник народно-побутової української мови. Значення творчості Тараса Шевченка для української історії та культури. Українське національно-культурне відродження, його провідні ідеї. Характерні особливості розвитку народницького періоду. Пробудження в середовищі інтелігенції інтересу до історичного минулого свого народу, його побуту. Національно-культурне відродження західноукраїнських регіонів. «Руська трійця» та її значення. Альманах «Русалка Дністрова». Заснування української преси (газета «Зоря Галицька»). Відкриття у Львівському університеті кафедри української мови і літератури. Розвиток професійного музичного мистецтва. М.В.Лисенко. Відродження музичної культури в Галичині. Творчість М.Вербицького, А.Вахнянина, Д.Січинського та ін. Перші професійні театри. Становлення професійного народного театру. Творча діяльність трупи М.Кропивницького.

Українська культура на межі ХІХ-ХХ ст.

Громадсько-культурне життя в українських землях на межі ХІХ-ХХ ст. у складі двох імперій, їх спільні та відмінні риси.. Національно-культурний рух у західноукраїнських землях. Реформування греко-католицької (уніатської) церкви, її значення в утвердженні національної самосвідомості, освіти, культури в Галичині. Митрополит Андрій Шептицький, його благодійницька діяльність. Наукове товариство ім. Шевченка – НТШ у Львові. Головний друкований орган «Записки НТШ». М. Грушевський – керівник історико-філософської секції та голова НТШ. Реорганізація НТШ на зразок Академії наук, збирання фондів бібліотеки, згуртування науковців. Розвиток книгодрукування, української преси. Плеяда видатних істориків кінця ХІХ – початку ХХ ст. Оформлення Національних українознавчих шкіл: історіографії та історіософії (М. Костомаров, М. Грушевський), археології (В. Антонович), антропології (Ф. Вовк); етнології та літературознавства (М. Драгоманов, П. Петров, М. Шашкевич), мовознавства (О. Потебня, П. Житецький, А. Кримський).

Відродження української культури в роки національно-визвольних змагань (1917-1920 рр.)

Культурний, освітній, громадський рух в Україні доби Центральної Ради. Встановлення влади гетьмана Павла Скоропадського, його особистий внесок у розвиток української культури. Освіта, наука, мистецтво в Україні періоду Гетьманату. Реформа освіти. Створення Національного архіву. Заснування Української Академії наук (УАН), Української Академії мистецтв, Українського історичного музею. Новий етап розвитку українського театру. Українська наука у світовому контексті. Створення ВУАН. Розвиток історико-філологічних, фізико-математичних, соціально економічних наук. Популяризація наукових знань. Доробок істориків М.Грушевського, Д.Багалія, Д.Яворницького. Наукова діяльність А.Кримського. Дослідження в галузі літературознавства, етнографії, мистецтвознавства, математики, хімії, економічної географії, статистики і етнографії, історії права, ботаніки і біології, геології. В.Вернадський (1919 -1922) перший президент Академії наук. Українське книгодрукування та українська преса. Особливості основних напрямків і течій в українській художній культурі.

Українська культура у міжвоєнний період (20-30-ті рр. ХХ ст.)

Політика «українізації» 1920-х рр. Суспільно-політичне і культурне життя за радянської влади в Україні. Результати і наслідки українізації 1920-х рр. Провідники політики українізації- наркоми освіти О.Шумський, М.Скрипник (з 1927). українська інтелігенція. Участь в процесі українізації М.Грушевського, М.Вороного, М.Самійленка. Культурне піднесення, розширення сфери вживання української мови. Українізація преси, театрів, початкової, середньої і вищої освіти. Розвиток української науки. Діяльність наукових та науково-технічних товариств. Письменницькі організації "Плуг" (Сергій Пилипенко, 1922), "Ланка", "Гарт" (Василь-Еллан Блакитний, 1923). ВАПЛІТЕ (Микола Хвильовий, 1925) та ін. Ідейні лідери та художні платформи футуризм (Михайло Семенко), символізм (Павло Тичина), неокласицизм (Максим Рильський, Микола Зеров). М.Хвильовий, драматург М.Куліш, поети П.Тичина і М.Бажан. прозаїки П. Панч, Ю.Яновський, І.Сенченко в літературному процесі 1920-30-х рр. Особливості розвитку культури у 30-х рр. «Розстріляне відродження». Антицерковна політика радянської влади. Культурне життя у західноукраїнських землях. Культурні зв'язки з Радянською Україною.

Українська культура в роки Другої світової війни і повоєнної відбудови (1939 – 50-ті рр. ХХ ст.)

Початок Другої світової війни. Утворення їх координаційного органу – Українського Центрального Комітету (УЦК) як єдиної суспільно-громадської установи для українців у Генеральній Губернії. УЦК, його соціально-культурна діяльність. Відкриття українських шкіл, гімназій. Культурна діяльність української інтелігенції на окупованих територіях України (Аркадій Любченко, Анатолій Гак, Тодось Осьмачка, Іван Багряний та ін.).

Культура як інструмент ідеологічної обробки народу. Культ Леніна-Сталіна, культурна політика «масовізма».

Українська культура у другій половині 50-х–80-х рр. ХХ ст.

Політична культура епохи М. Хрущова. «Відлига» в культурному житті та поступове згортання демократичних завоювань наприкінці 50-х-на початку 1960-х рр., її наслідки для України. Провідна роль України в галузях науки в СРСР. Створення нових науково-дослідних установ Академії наук УРСР. Реформа освіти.

Творчість шістдесятників. Активізація наукової та мистецької діяльності інтелігенції. Нове покоління українських письменників, поетів, критиків. Формування дисидентського руху творчої інтелігенції як руху національного опору тоталітарному режимові. Український кінематограф 1960-х рр. Київська кіностудія ім. О. Довженка. Живопис, портретний живопис, графіка, скульптура в періоди застою і перебудови. Відродження суспільно-політичної думки, формування нових громадських організацій наприкінці 80-х рр. Ліквідація «білих плям» у вітчизняній історії.

Розвиток культури незалежної України

Акт проголошення незалежності України (24 серпня 1991). Побудова правової основи української державності. Соціально-культурна перебудова громадського, наукового і культурного життя. Закон «Про освіту», «Основи законодавства України про культуру». Розвиток української науки. Національна академія наук України (НАН України). Розвиток українського мистецтва. Відродження української кінематографії. Створення нових театральних труп і колективів, малих камерних театрів, театру одного актора. Становлення антрепризи в Україні. Новаторська діяльність українських театральних режисерів. Національна опера і балет. Класична музика. Український музичний авангард (В.Сільвестров, Л.Грабовський) Розвиток української поп- і рок-музики та інших молодіжних музичних напрямів. Рок-опери, мюзікли. Сучасні українські

композитори і виконавці естрадних пісень. Культура української діаспори у світі як складова частина української культури.

Рекомендований перелік літератури

1. Висоцький О. Ю. Історія української культури : Навч. посібник / О. Ю. Висоцький. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. – 130 с.
2. Історія світової та української культури : Підручник / В. А. Гречко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К. : Літера, 2002. – 463 с.
3. Історія української культури / За загал. ред. І. Крип'якевича. – К. : Либідь, 2002. – 656 с.
4. Історія української культури / За ред. О. Павлова. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
5. Павленко С.Ф. Джерела з історії культури України: Навч. посібник. Ч. 1. / С. Ф. Павленко, М. Г. Щербак, Ю. М. Сорока, Ю. В. Булгаков. – К.: Логос, 2017. – 147 с.
6. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; Ред. М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
7. Українська і зарубіжна культура. Навч. посібник / Під. заг. ред. К. В. Заблоцької. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2001. – 372 с.
8. Українська культура : Історія і сучасність : Навч. посібник / С. О. Черепанова, В. Г. Скотний, І. В. Бичко та ін. – Львів : Світ, 1994. – 455 с.
9. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богуцький. – К. : Знання, 2007. – 680 с.
10. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2011. – 264 с.

Історія зарубіжної культури

Культура первісного суспільства

Особливості первісної культури. Перші матеріальні та духовні паростки культури. Оволодіння людиною вогнем. Період розквіту печерного живопису. Перехід від привласнюючого до відтворюючого господарювання. Культура мідно-бронзової та залізної доби (кімерійці, скіфи, сармати).

Тотемізм, фетишизм, анімізм – типи світогляду та взаємодії з навколишнім світом. Роль ритуалу в суспільстві. Міфологічна свідомість як система духовного освоєння світу. Зародження та розвиток первісного мистецтва, його зв'язок з практичною діяльністю людини.

Культура Стародавнього Ірану

Культура Месопотамії. Особливості культури та основні здобутки шумерів. Наукові знання. Розповсюдження на території Месопотамії клинописної писемності шумерів. Шумерська література. Вавилонська культура, її генетичний зв'язок із шумеро-аккадською цивілізацією, найголовніші досягнення. Правління шостого царя Вавилону – Хаммурапі, при якому був створений перший в історії збірник законів, який історики назвали «Кодексом Хаммурапі».

Винахід жителями Месопотамії, шумерами, гончарного круга та колеса. Архітектурні пам'ятники Шумерської епохи. Ассирійське мистецтво. Архітектура Новоавілонського царства.

Культура Стародавнього Єгипту

Періодизація історії культури Стародавнього Єгипту. Розвиток писемності. Постаць писаря. Поява перших шкіл в Стародавньому Єгипті. Розвиток мистецтв. Своєрідність світосприйняття, система вірувань стародавніх єгиптян. Досягнення в галузі науки і техніки. Культурні пам'ятки. Побудова в Саккарі (Стародавній Єгипет) першої

ступінчатої піраміди. Релігійна реформа фараона XVIII династії Аменхотепа IV (Ехнатона) – перша в історії спроба запровадження монотеїстичної релігії з культом єдиного бога Сонця – Атона. Створення одного з світових шедеврів мистецтва – скульптурний портрет голови цариці Нефертіті – головної дружини фараона Аменхотепа IV. Місце культури Стародавнього Єгипту у розвитку європейської та світової цивілізації.

Культура Стародавньої Індії

Особливості культури стародавньої Індії. Періодизація. Література стародавньої Індії. Виникнення релігії в стародавній Індії. Завоювання Індії індоєвропейськими племенами аріїв, що нав'язали місцевому населенню власну релігію (брахманізм) і культуру. Міфологічні уявлення стародавньої Індії. Виникнення буддизму, основоположником якого є Сіддхартха Гаутама, якого в Індії прозвали Буддою. Міста стародавньої Індії. Культові споруди стародавньої Індії: релікварії, ступи, стамбхи, чайті. Види театрального мистецтва – пантоміма.

Китайська Стародавня культура

Особливості культури Стародавнього Китаю. Основні періоди в історії Стародавнього Китаю. Релігія Стародавнього Китаю. Міфологічні уявлення. Наукові досягнення. Ієрогліфічна писемність. Складання найбільш ранньої поетичної збірки Стародавнього Китаю «Книги пісень», в якій оспівувались подвиги обожнених предків. Початок виробництва в Стародавньому Китаї паперу, винахід Цай Луня. Медичні досягнення давньокитайських лікарів: Бянь Цяо: «китайський Гіппократ», лікар Хуа Те, лікар Сун Симяо. Розвиток літератури і творчість Цюй Юаня. Розвиток декоративно–прикладного мистецтва. Розвиток принципів містобудування. Будівництво Великої Китайської стіни.

Культура Стародавньої Греції

Витоки та хронологічні межі культури Стародавньої Греції. Поняття «античність». Основні етапи розвитку і здобутки архаїчного, класичного та елліністичного періодів. Існування критської, або минойської, культури, яку відкрив англійський археолог Артур Еванс. Будівництво перших палаців на острові Крит, піднесення минойської культури. Існування спільної минойсько-микенської культури. Гомерівський або ранньоархаїчний період в культурі Греції. Представники античної філософії про особливості пізнання світу і розуміння сутності людини. Міфологічні уявлення в Стародавній Греції. Побудова в місті Олімпії грандіозного храму Зевса, який став головною спорудою всього архітектурного ансамблю Олімпії. Три основних архітектурних ордери. Походження давньогрецького театру.

Культура Стародавнього Риму

Культура Стародавнього Риму. Розвиток етрусської цивілізації. Створення знаменитої бронзової Капітолійської вовчиці – шедевра етрусської скульптури. Будівництво етрусських некрополів, поховання в Бандитачча. Найпоширеніші обряди у етрусків. Досягнення етрусського портретного мистецтва. Роль античності у розвитку європейської культури. Особливості державного устрою та світосприйняття римлян. Система виховання й освіти у Стародавньому Римі. Перша в світі газета «Щоденні діяння римського народу». Роль історичної науки у Стародавньому Римі. Римське право. Міфологічні уявлення в Стародавньому Римі. Мистецтво Стародавнього Риму. Фаюмські портрети. Римський скульптурний портрет. Римський форум. Виникнення театрального мистецтва в Римі. Постановка першої п'єси в римському театрі. Будівництво першого кам'яного мосту через Тибр.

Візантійська культура

Візантійська культура як спадкоємниця античності та близькосхідної культурної традиції. Основні періоди історії та культурного розвитку Візантії. Християнство як світоглядна основа культури Візантії. Єдність держави, опора на релігію. Досягнення наукової думки у Візантії. Система освіти. Розвиток вищої школи. Кодекс Юстиніана. Будівництво Візантії. Акведуки Валента. Цистерна Базіліка. Кріпосні стіни. Мистецтво Візантії, його підпорядкування православної християнській доктрині. Живопис Візантії. Улюблена техніка візантійських храмів – мозаїка, мавзолеї (V ст.) візантійської принцеси Галли Плацидії, дочки імператора Феодосія.

Особливості культури західноєвропейського Середньовіччя

Релігія як визначальний чинник всіх сфер духовного життя суспільства. Система покарань. Інквізиція. Заснування Бенедиктом Нурсійським на півночі Італії першого монастиря в Західній Європі. Ордени жебракуючих ченців-проповідників. Скрипторії – майстерні для переписування книг. Військово-релігійні організації – лицарські ордени. Папа Урбан II і його найзначуща промова в історії. Іконоборчий період. Правління Василя II. Нова модель осадного зняття – франдібола.

Духовні здобутки доби Середньовіччя. Шкільна та університетська освіта. Виникнення вищих навчальних закладів. Романський та готичний стилі як етапи розвитку європейської культури Середньовіччя. Мистецтво в системі релігійного культу та світському житті. Рицарська культура, її основні вияви. Народна карнавальна культура, її характерні особливості. Лірика трубадурів.

Історичні передумови становлення культури Відродження

Джерела розвитку культури Відродження, її періодизація. Ставлення до античності. Перехідний тип культури Відродження, його основні ознаки. Ідеї гуманізму, їх розвиток і вияв у різних сферах життя. Поняття «секуляризація» та її значення для формування нового типу культури. Поняття «пантеїзму» як способу нового світобачення. Наука і техніка, визначні здобутки в цій галузі.

Гуманізм як ідеологія Відродження

Період Проторенесансу в історії італійської культури, що передував Відродженню. Мистецтво доби Відродження. Уславлені представники у сфері живопису, літератури, музики та значення їх творчості для розвитку європейської і світової культури. Й. Гутенберг – першодрукар, винахідник книгодрукування в Європі. Суперечливий характер культури Відродження та причини її кризи.

Становлення культури Нового часу

Початок культури Нового часу. Спадкоємні зв'язки з культурою Ренесансу. Головні чинники розвитку культури XVII ст. Раціоналізм як світоглядний принцип і визначальна риса культури Нового часу. Провідна роль науки у суспільстві. Значення філософії раціоналізму і сенсуалізму у розвитку духовної культури. Бароко і класицизм як виразники духовних пріоритетів доби. Характерні риси художньої культури західноєвропейського бароко. Естетичні засади та особливості класицизму XVII ст. Формування національних наукових і мистецьких шкіл. Найважливіші досягнення доби та видатні представники національних культур у різних її сферах.

Політичний і економічний, промисловий розвиток європейських країн, відкриття нових земель. Формування нового типу особистості. Релігійні наслідки Реформації в Англії. Генріх VIII. Розширення мануфактурної промисловості. Наукові досягнення культури XVII ст. Розвиток театру. Бароко як відображення епохи XVII ст. Класицизм як художній метод та естетична теорія, характерні для європейського мистецтва XVII-XVIII ст.

Особливості розвитку культури доби Просвітництва

Історична своєрідність культури Просвітництва: культ розуму як організованого інтелекту, процеси секуляризації (в науці, мистецтві, суспільному житті), науково-технічний прогрес, розвиток матеріалістичних поглядів на природу і суспільство, антифеодальна ідеологія. Розвиток науки і освіти. Філософська думка як чинник формування системи цінностей доби. Значення художньої культури в утвердженні просвітницьких ідей. Розмаїття культурних явищ. Особливості класицизму XVIII ст. Сентименталізм як культурне явище. Утвердження реалізму в мистецтві. Формування романтичного стилю. Видатні постаті в мистецтві Просвітництва.

Вплив доби Просвітництва та формування нових рис культури, особливості нового світосприйняття.

Європейська культура XIX ст. – початку XXI ст.

Історичні умови розвитку та особливості становлення культури у XIX ст. Наукові відкриття XIX ст. Розвиток освіти, літератури, мистецтва. Імпресіонізм, стиль «ампір», стиль «еклектика». Виникнення кіно.

Формування принципів розвитку масової культури. Характеристика основних художніх напрямів культури XIX ст. Відображення картини світу у нових філософських концепціях (екзистенціалізм, фрейдизм, прагматизм, релігійний містицизм та ін.).

Особливості розвитку культури XX ст.

Утвердження наукового типу мислення, нових практик діяльності як наслідок науково-технічної революції. Орієнтація на раціоналізм і практицизм.

Дегуманізація суспільства. Екологічні кризи та їх глобальний характер. Переоцінка духовних цінностей. Проблема гуманізму в культурі XX ст. Ставлення до історичної та культурної спадщини. Позитивні тенденції у розвитку культури, пошуки духовності. Світова культура як феномен загальнолюдської єдності.

Художня культура XX ст. Багатоманітність традицій, напрямів, шкіл, стилів у мистецтві. Модерн, авангардистські течії. Творчість В.Кандинського, К. Малевича, Ж.Брака, П. Пікассо. Розвиток кіномистецтва.

Історія світової культури і сучасність

Опозиції сучасної світової культури: свобода і насильство; елітарність і масовість; плюралізм та уніфікація. Основні ознаки західної культури та її протиріччя (динамізм, практицизм, індивідуалізм, активність, раціональність, професіоналізм). Плюралізм як основний принцип суспільного життя та соціокультурного середовища. Виникнення нових течій, напрямків, форм і жанрів мистецтва.

Масова культура в системі духовних цінностей сучасної людини. Її характерні риси. Проблема масової культури в сучасному суспільстві.

Традиції і сучасна культура. Міф в сучасній культурі. Неотрадиціоналізм в сучасній культурі. Езотеричні знання в сучасній культурі. Традиції культур Сходу в сучасній європейській культурі. Антропологізм XX ст.

Рекомендований перелік літератури

1. Безклубенко С.Д. Вступ до культурології. Теоретичне дослідження / С.Д. Безклубенко. – К.: Альтерпрес, 2015. – 508с.
2. Безклубенко С.Д. Мистецтво: терміни та поняття: енцикл. вид. : у 2 т. / С. Безклубенко // К. : Ін-т культурології АМУ, 2008. – Т. 2 : М-Я. – 239 с.
3. Левчук Л.Т. Історія світової культури. Підручник / Л.Т. Левчук. – К.: ЦНЛ, 2017. – 400 с.
4. Передерій І.Г. Історія зарубіжної культури: навчальний посібник / І.Г. Передерій. – Полтава: ПолтНТ, 2015. – 330 с.

5. Подзюбан Е. В. Первобытная культура: учебное пособие / Е. В. Подзюбан. – ИЦ НГАУ «Золотой колос», 2016. – 227 с.
6. Рой Є. Культурологія: історія зарубіжної культури. / Є. Рой. – К.: Логос, 2015. – 386 с.
7. Садохин А. П. История мировой культуры: учебное пособие / А.П. Садохин, Т.Г. Грушевицкая. – Ч. 1, – М.: Директ-Медиа, 2015. – 954 с.
8. Садохин А. П. История мировой культуры: учебное пособие / А. П. Садохин, Т. Г. Грушевицкая. Ч. 2, – М.: Директ-Медиа, 2015.– 767 с.
9. Сіверс В. Історія світової культури [Текст] : навчальний посібник. Ч. 1. / В. Сіверс. – К. : НАКККіМ, 2017. – 204 с.
10. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : підручник для студентів вищ. навч. закл. / М. В. Кордон. – 3-тє вид. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 576 с.

«РЕЖИСУРА ІВЕНТ-ЗАХОДІВ»

Режисерський хід в івент-заходах

Поняття ходу в театралізованих виставах, концертах — драматургічного, режисерського, сценарного і авторсько-режисерського. Режисерський хід як смисловий хід, в основі якого — ідейне начало, що визначає напрям монтажу, підказує композиційні прийоми та образно-пластичне вирішення.

Випадкова та цільова установка виникнення сценарно-режисерського ходу.

Режисерський хід як образний рух авторської концепції, спрямований на досягнення педагогічного впливу.

Народження сценарно-режисерського ходу на початковому етапі розробки задуму майбутньої вистави.

Практичні приклади запозичення сценарно-режисерських ходів при постановці святкових театралізованих форм.

Режисерський хід як одна з основ оформлення вистави в цілому, як знаходження для неї сценічної метафори.

Метафора в структурі театралізованої вистави як одна з умов видовищності.

Синтез виражальних засобів театралізованого мистецтва у створенні задуму режисерського ходу.

Послідовність режисерського ходу епізодів, блоків вистави та їх сюжетно-смислове вирішення.

Комплексність творчого процесу режисера-митця над вирішенням сценарно-режисерського ходу майбутньої вистави.

Асоціативний зв'язок у визначенні сценарно-режисерського ходу.

Особливості режисерського ходу концерту.

Режисерський хід не як абстрактна декламація, а як певна образна сутність.

Режисерські вправи для визначення сценарно-режисерського ходу різних форм естрадно-театралізованих заходів та їх теоретичне обґрунтування.

Сучасні форми і жанри івент-заходів

Традиції і сучасна режисура івент-заходів.

Традиційні форми та їх модифікація на сучасному етапі. Зародження нових театралізованих, естрадних, масових форм. Новітні тенденції режисури івент-заходів. Нові форми та жанри. Новаторські режисерські прийоми у режисурі івент-заходів.

Видатні режисери сучасності – фахівці з постановки різноманітних естрадно-театралізованих та масових форм.

Особливості режисури театралізовано-комплексних видовищ за місцем проведення (паркові естради, алеї, майдани, архітектурні споруди, сцени на воді та ін.).

Особливості режисури сучасних видовищно-розважальних шоу-програм (за характером та віковою категорією).

Особливості сучасної режисури проведення номінацій (соціальних, професійних, мистецьких).

Сучасна режисура пізнавально-розважальних презентацій (рекламного характеру, за сферами діяльності).

Специфіка режисури театралізованих конкурсних шоу (на виявлення різного роду умінь, фізичних даних та мистецьких талантів).

Режисура сучасних святкових бенкетів: принцип класифікації та умови дійства.

Особливості режисури сучасних фестивалів, національних карнавалів, парадів та різноманітних видовищ і дійств спортивно-художнього характеру.

Особливості використання видовищних засобів художньо-емоційної виразності (феєрверків, літаючих апаратів різних конструкцій).

Вирішення сучасною режисурою проблем спільного дійства великої кількості виконавців – артистів та маси глядачів – учасників видовища.

Питання органічного поєднання в акторському виконанні пантоміми, слова, пісень, музики, видовищних засобів.

Режисерський задум сучасних вистав як образна форма розуміння теми, ідеї як концепції, пов'язаної з первинною уявою про сценічний твір.

Архітектурний проект видовищних мистецтв як метод поєднання різноманітних елементів в єдине ціле, значення цього синтезу.

Режисерсько-постановочний план. Його структура

Визначення та характеристика основних розділів постановочного плану:

ідейно-тематичний аналіз;

задум роботи;

втілення задуму режисерської роботи.

Мета та завдання постановочного плану сценарію на запропоновану тему. Розробка ідейно-тематичного аналізу запропонованого сценарію номеру

Підготовка режисерського задуму номеру. Визначення:

наскрізної дії;

жанру;

художнього образу;

атмосфери;

композиції;

сценарно-режисерського ходу;

темпоритму;

Характеристика головних діючих осіб заданого сценарію номеру. Визначення просторового рішення постановки. Аналіз режисерського задуму як образно-самостійне уявлення змісту та форми майбутнього сценарію. Розробка епізоду сценарію на задану тему з ігровими елементами. Ідейно-тематичний аналіз даного епізоду.

Підбір літературного матеріалу для індивідуального сценарію. Характеристика художніх образів сценарію. Створення монтажного листа та розробка мізансцен індивідуального сценарію. Історична довідка та обґрунтування вибору теми індивідуального сценарію.

Розробка плану підготовки та проведення номеру. Елементи та засоби виразності для створення атмосфери при постановці номеру. Підготовка завдань:

композитору;

балетмейстеру;

художнику;

звукорежисеру.

Режисерський задум та його основні елементи, шляхи формування режисерського задуму

Режисерський задум – розуміння та образно-емоційне уявлення змісту і форми майбутнього сценічного твору-вистави.

Режисерський задум як творчий процес, у результаті якого повинно обов'язково сформуватися конкретне розуміння і осмислення дійсності, що визначить чітку громадянську позицію, емоційне відчуття, а також пластично-просторове й тональне рішення вистави в єдиному стилістичному та жанровому ключі на основі інтерпретаторської концепції.

Задум як прочитання твору з погляду сучасності, точка зору режисера на життя, відтворене автором; режисерський задум як нова якість матеріалу, як розвиток і збагачення, а іноді й значне збільшення авторського задуму; режисерський задум як ідейне розкриття змісту твору, як сила, що об'єднує текст, творчість актора і художника з творчістю всіх хто створює виставу (за В.О.Неллі «Про режисуру»).

Режисерський задум як неповторне художнє явище.

Видатні режисери – Г.Товстоногов, М.Резнікович, Б.Захава та ін. – про визначення поняття режисерського задуму.

Задум вистави як виробничо-професійна основа режисерського мистецтва.

Формування режисерського задуму, його зумовленість об'єктивними та суб'єктивними чинниками.

Об'єктивні чинники (за Є.Вахтанговим): ідейно-естетична позиція драматурга, особливості його стилю та індивідуальної манери (фактор драматургічного твору); відчуття сучасності: комічні, громадянські, естетичні особливості моменту, коли ставиться вистава (фактор сучасності); творчі особливості конкретного театрального колективу: традиції, рівень професійної майстерності тощо (фактор театрального колективу).

Суб'єктивні чинники: громадсько-політичні та естетичні ідеали режисера як громадянина і митця (фактор світогляду); природна обдарованість, наявність специфічних режисерських здібностей – здатність до образного мислення, організаційних та педагогічних здібностей тощо (фактор таланту); професійна грамотність та досвід практичної роботи (фактор професійності).

Робота над режисерським задумом майбутньої постановки

Режисерський задум вистави як складний творчий процес, в результаті якого в уяві режисера виникає конкретне бачення загально-сценічного образу.

Створення задуму вистави та використання режисером методу образного синтезу (злиття, зіставлення) всіх засобів сценічної виразності в цілісний загально сценічний образ вистави.

Послідовність викладення режисерського задуму та доцільність поділу на кілька взаємопов'язаних і взаємозумовлених частин, серед яких в свою чергу можна виділити такі рубрики:

Трактування драматичного твору: над завдання вистави, наскрізна дія вистави.

Жанр вистави.

Образне бачення: атмосфера вистави; бачення пластично-просторового (зорового) образу; емоційне відчуття тонального (звукового) образу; режисерський прийом і акцент.

Композиція вистави: поділ режисерського твору на режисерські епізоди (їх назва, зміст, атмосфера, темпоритм, завдання та дії персонажів у цих епізодах).

Режисерське трактування дійових осіб: розгорнута характеристика персонажів.

Режисерська розповідь: розповідь про конкретне уявлення окремих сцен майбутньої вистави.

Рекомендований перелік літератури

1. Буров А.Г. Труд актёра и педагога. – М.: РАТИ-ГИТИС, 2007. – 364 с.,
2. Василько В. Фрагменти режисури / В. Василько. – К., 1967.

3. Дикий А. О режиссерском замысле // В сб.: Мастерство режиссера / А. Дикий. – М., 1966.
4. Захава Б.Е. Мастерство актёра и режиссёра: Учеб.пособие. 5-е изд. – М.: РАТИ–ГИТИС, 2008. – 432 с.,
5. Клековкін О., Кравчук П. Режисерське вирішення вистави / О. Клековкін, П. Кравчук. – К., 1987.
6. Мастерство режиссера: уч. пособие. – М., 2002.
7. Харченко В. Режисура як мистецтво і професія // Зб.: Режисер і вистава / В. Харченко. – К., 1962.
8. Чайковський Д. Шляхи розвитку режисури як професії / Д. Чайковський. – К. 1994.

«СЦЕНАРНА МАЙСТЕРНІСТЬ»

Прикладні аспекти сценарної майстерності івент-заходу

Роль та значущість сценарної майстерності менеджера індустрії дозвілля, її складові й конкретні напрями її формування.

Поняття “сценарна майстерність”. Його сутність та характерні ознаки.

Види й напрями івент-індустрії

Формування сценарної легенди

Поняття “легенда сценариста”.

Розробка авторської легенди сценариста.

Розробка авторської сценарної легенди.

Техніки формування сценарної легенди і ролі особистості сценариста у цьому процесі.

Визначення власного творчого псевдоніму.

Розробка легенди ринкового продукту.

Підготовка матеріалів до сценарію вуличної рекламної акції.

Специфіка розробки сценарію епізода, номера, блоку заходу

Розробка сценарію епізоду, номера і блоку як складових івент-заходу.

Поняття сценарію малої форми. Його сутність та характерні ознаки.

Основні техніки розробки сценаріїв епізодів, номерів, блоків івент-заходів.

Розробка і озвучення сценарію.

Розробка сценарію концертного номеру як складової івент-заходу.

Розробка розгорнутого сценарного плану блоку сценарію івент-заходу.

Технології сценарного монтажу

Роль та значущість сценарного монтажу, його різновиди й напрями його застосування.

Поняття “сценарний монтаж”, його сутність та характерні ознаки.

Види і технології сценарного монтажу.

Професійна діяльність сценариста івент-заходу

Методів сценарного монтажу.

Особливості послідовно-хронологічного монтажу.

Особливості контрастного монтажу.

Висхідний і паралельний монтаж.

Розробка під кожний метод монтажу теми та ідеї івент-заходу.

Розробка сценарію свята

Поняття сценарію свята, його сутність, різновиди та характерні ознаки.

Основні техніки розробки сценарію свята.

Визначення теми, ідеї, місця проведення свята.

Розробка плану організації простору святкової локації.
Розробка сценарного плану свята у відповідності до обраних теми, ідеї та місця його проведення.
Розробка тексту і дії ведучих.
Розробка монтажного листа сценарію
Розробка плану організації простору і мізансцени.

Розробка сценарію музичного фестивалю

Основні техніки розробки сценарію фестивалю.
Визначення теми, ідеї, місця проведення фестивалю.
Розробка плану організації простору фестивальної локації.
Розробка сценарного плану фестивалю у відповідності до обраних теми, ідеї та місця його проведення.
Розробка тексту і дії ведучих.
Розробка монтажного листа сценарію.
Розробка плану організації простору і мізансцени.

Сценарна розробка театралізованого концерту

Основні техніки розробки сценарію театралізованого концерту.
Визначення теми, ідеї, місця проведення театралізованого концерту.
Розробка плану організації сценічного простору.
Розробка сценарного плану театралізованого концерту у відповідності до обраних теми, ідеї та місця його проведення
Розробка тексту і дії ведучих та діючих осіб.
Розробка монтажного листа сценарію
Розробка плану організації простору і мізансцени.

Розробка сценарію сценічного шоу

Основні техніки розробки сценарію сценічного шоу.
Визначення теми, ідеї, місця проведення сценічного шоу.
Розробка сценарного плану, розробка його у відповідності до обраних теми, ідеї та місця проведення сценічного шоу.
Розробка тексту і дії ведучих.
Розробка монтажного листа сценарію
Розробка плану організації простору і мізансцени.

Рекомендований перелік літератури

1. Аль Д. И. Основы драматургии / Д. И. Аль. – СПб. : Лань, Планета музыки, 2013
2. Волькенштейн В.М. Драматургия. – М., 1969.
3. Гармаш І.І. У годину дозвілля. – К., 1992.
4. Довженко А.П. Рождение сценария. Сочинения в 4-х т. – Т.4. – М., 1969.
5. Катыхова Д.Н. Литературный монтаж. – М., 1973.
6. Обертинська А.П. Основи теорії драми та сценарної майстерності. – К., 1999.
7. Рубб А. А. Театрализованный тематический концерт: совершенствование организации и проведения : [конспект лекций]. / А. А. Рубб. – М. : АПРИКТ, 2005. – 66 с.
8. Юнаковский В.С. Сценарное мастерство. – М., 1974.

«СЦЕНІЧНА МОВА»

Анатомія та фізіологія мовного і голосового апарату

Роль мовного апарату у повсякденному житті людини. Вчення К. С. Станіславського про словесну дію. Роль мистецтва слова у формуванні необхідних знань, умінь та навичок майбутнього конферансьє. Відділи мовного апарату. Голосова система. Функції гортані. Артикуляційна система та її функції. Дихання і голос. Роль дихання у вихованні мовного голосу. Складові частини дихального апарату. Класифікація типів дихання. Поняття «фізіологічне» та «фонаційне» дихання. Переваги змішано-діафрагматичного типу дихання. Вироблення навичків правильного вдиху та видиху. Принципи роботи діафрагми. Тенденції розвитку мовного голосу людини. Функції людського голосу. Поняття «голос» та «мовлення». Структура голосового апарату.

Дикція як засіб художньої виразності

Сутність поняття «дикція». Складові мовного апарату та його функції. Дефекти мовного апарату: органічні та неорганічні недоліки мовлення. Місце артикуляції у вихованні мовного апарату. Функції артикуляції. Голосні звуки, їх роль у звучанні. Артикуляція та характеристика голосних звуків. Вимова голосних. Таблиця голосних. Роль приголосних звуків у формуванні слова. Специфіка вимови. Класифікації приголосних. Артикуляція сонорних, свистячих, шиплячих, африкативних приголосних. Виправлення дикційних недоліків на основі скоромовок. Спілкування у скоромовках.

Тренування мовлення у русі

Сценічний рух як основа органічної поведінки ведучого на сцені. Поняття сценічного руху. Психофізичні якості актора: сила, швидкість, спритність, ритмічність. Рух як елемент сценічної дії. Класифікація рухів в залежності від призначення. Значення понять «баланс», «координація», «інерція» та «напруга» в процесі оволодіння актором пластичної виразності. Сценічна дія як єдиний психофізичний процес. Сценічне мовлення та сценічний рух як зовнішнє вираження внутрішнього стану актора-персонажу. Зв'язок руху з диханням і голосом.

Розділові знаки як засіб виразності логічного читання.

Інтонаційні закони

Розділові знаки як допоміжний засіб розкриття змісту та смислу фрази. Розділові знаки як засіб розуміння логічного розвитку думок автора.

Розділові знаки та інтонація побудови речення. Інтонаційні закони.

Передумови перетворення логічної паузи у психологічну. Функції психологічної паузи за К.С. Станіславським у його вченні про словесну дію. Роль логічного інтонаційного малюнку в сценічній мові. Завдання інтонації – уточнити, домовити те, що не сказано словами, тобто передати ставлення мовця до думки або явища.

Вимоги до інтонації – конкретне внутрішнє виправдання відповідної яскравості, забарвленості, темпераментності. Інтонація та пауза як самостійна сила емоційного впливу на глядачів. Інтонація і пауза, як інструмент внутрішнього монологу артиста.

Виразне читання тексту з урахуванням розділових знаків. Розділові знаки: крапка, крапка з комою, кома, двокрапка, три крапки, тире, знак питання, знак оклику, лапки, дужки.

Мистецтво конферансу

Сутність поняття «конферанс». Конферанс як один із наймолодших естрадних жанрів. Еволюція концертної діяльності. Найвідоміші зачинателі жанру. Характеристика мистецтва конферансу. Інтермедійний і репрізний конферанс. Жанрові риси сольного конферансу. Характерні особливості парного конферансу.

Структура конференсу: вступ, головний монолог, ділові анонси, жарти, репризи, власний номер конференсьє, закінчення конференсу і концерту. Відмінне у професії конференсьє і ведучого. Вміння спілкуватися як неодмінна умова живого зв'язку з глядачем. Професійні вимоги до ведучого і конференсьє. Техніка і культура мовлення. Пластична та сценічна виразність. Костюм ведучого. Організаторські здібності. Специфіка складання програми концерту: розмаїтість, узгодженість, контрастність. Налагодження живого зв'язку. Професійні рекомендації щодо збільшення довіри слухачів. Специфіка оголошення концертних номерів. Складання тексту оголошень в концерті. Створення позитивного образу ведучого. Вихід ведучого на сцену. Виклик виконавця на «біс». Ведення концерту з інформаційною карткою. Використання поезії та прози. Пауза в концерті. Ведення концерту із-за лаштунків. Різні підходи в оголошенні імен артистів-виконавців. Особливості ведення концерту залежно від темпоритму.

Рекомендований перелік літератури

1. Гладишева А. О. Сценічна мова (дикційна та орфоепічна нормативність): навч. посібник / А. О. Гладишева. – К.: «Червона Рута-Турс», 2007. – 264 с.
2. Горянська І.П. Основи сценічної мови: навч.-метод. посіб. / І.П.Горянська. – Ніжин: Лисенко М.М., 2009. – 74 с.
3. Гуров В. И. Сценическая речь : учебное пособие / В. И. Гурова, М. В. Гонссовская, Л. А. Фролова. – М.: МГиК, 1986. – 79 с.
4. Калашников В.П. Техніка мовлення: посіб. – хрестоматія для студ. Спец. 6.020203 / В.П. Калашников. – Луганськ: ЛНУ ім. Т.Шевченка, 2011. – 15 с.
5. Кукуруза Н.В. Майстерність ведучого: навчальний посібник / Н.В.Кукуруза. – Івано-Франківськ, 2010. – 176 с.
6. Наконечна О. В. Основи сценічного мовлення: навчальний посібник / О.В. Наконечна. – Одеса: Астропринт, 2010. – 136 с.
7. Козлянинова И. П. Сценическая речь : учебник / И. П. Козлянинова, И. Ю. Промтова. – М.: ГИТИС, 2006. – 536 с.
8. Нечаєнко Т. В. Словесна дія : навч. посібник / Т. В. Нечаєнко. – К.: ДАКККіМ, 2000. – 132 с.
9. Петрова А. Н. Сценическая речь : навч. посібник / А. Н. Петрова. – М.: Искусство, 1981. – 189 с.